

Marek Anczyk, Marek Antoni Nowicki

Kronika adwokatury : konferencje, spotkania, wizyty

Palestra 40/5-6(461-462), 283-289

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

■ Konferencje, spotkania, wizyty

Sprawozdanie z udziału w uroczystościach Izby Barcelońskiej w dniach 19–20 stycznia 1996 r.

► Izba Adwokacka w Barcelonie – Il.lustre Col.Legi d’Advocats de Barcelona – zrzeszająca ok. 10.000 adwokatów, należy do najbardziej aktywnych i znaczących europejskich izb adwokackich. Na jej czele stoi od wielu lat Dziekan Eugeni Gay Montalvo, będący równocześnie Prezesem hiszpańskiej adwokatury. Dziekan Gay Montalvo uczestniczy w najważniejszych spotkaniach światowej i europejskiej adwokatury a jego głos jest zawsze wysłuchiwany z dużą uwagą. Jest bardzo życzliwy dla polskiej adwokatury. Kilka lat temu objął po krakowskim dziekanie prezydenturę Konferencji Wielkich Izb Europejskich i dookończył proces przeobrażenia Konferencji w Federację Europejskich Izb Adwokackich (Fédération des Barreaux d’Europe) pod auspicjami Rady Europy i z tego względu z siedzibą w Strasburgu.

Pozycja adwokatury barcelońskiej sprawia, że na doroczne uroczystości Izby – organizowane z okazji święta patrona Izby – Saint Raimone’a de Penyafort – przybywają do stolicy Katalonii wszystkie osobistości środowisk i organizacji adwokackich z całego świata: w tym roku na te uroczystości, które odbyły się w dniach 19 i 20 stycznia br. przyjechali adwokaci z 34 krajów wszystkich kontynentów świata a z 82 różnych izb adwokackich – nie licząc Prezydentów IBA czy UIA oraz europejskich organizacji adwokackich.

Jednym z przejawów znaczenia tej Izby na forum europejskim – jest wybór cenionego działacza samorządowego Katalonii Ramona Mullerata na stanowisko Prezydenta CCBE – organizacji adwokackiej przy Unii Europejskiej.

II. Tegoroczne uroczystości w Barcelonie rozpoczęły się od odświętnej mszy odprawionej w miejscowej katedrze przez kardynała Carles Gordo. Po mszy – zaproszeni goście udali się do Pałacu Sprawiedliwości, gdzie w dużej, pięknej auli dziekan odebrał ślubowanie i wręczył togi adwokackie ok. 100 nowo wpisanym na listę adwokatów. Potem w amfiteatralnej sali Izby przy ul. Mallorca – odbyło się wręczenie dyplomów, odznaczeń i nagród – starszym adwokatom za ich długoletnią pracę w samorządzie, czy z okazji 50-lecia nienagannej pracy zawodowej – młodym adwokatom za osiągnięte

wyniki w kształceniu zawodowym. Wyróżniono również pracowników korporacyjnych oraz osoby spoza kręgu adwokatury, ale których związki z adwokaturą nacechowane były życzliwością. Dziekan złoży wszystkim gratulacje, na nie odpowiedział przedstawiciel odznaczonych oraz młoda adeptka zawodu, której przemówienie w ramach konkursu zostało wyróżnione, a dotyczyło przesłanek wyboru przez nią zawodu adwokata.

III. Następnego dnia odbyły się tzw. Spotkania Barcelońskie. Referenci, o których poniżej – mieli wypowiedzieć się na temat „jaką ma być europejska izba adwokacka?”. Na to pytanie odpowiadali m.in. Albert Louis Dupont-Willemin, Prezydent Unii Międzynarodowej Adwokatów (UIA), Peter Goldsmith – Prezydent Nacz. Rady Adwokackiej Anglii i Walii, Ross Harper – Prezydent International Bar Association (IBA), Guy Harles – Prezydent Międzynarodowego Stowarzyszenia Młodych Adwokatów (AIJA), Pascal Maurer – dziekan izby genewskiej i Prezydent Federacji Europejskich Izb Adwokackich (FBE) oraz Ramon Mullerat – Prezydent CCBE i Bernard Vatier – dziekan Izby Paryskiej.

Prezydent Dupont-Willemin zwrócił uwagę na znaczenie norm etycznych ustalonych już w 1988 r. przez CCBE (Conseil Consultatif des Barreaux d'Europe) działającej przy Unii Europejskiej. Kodeks ten winien być przyjęty przez wszystkie europejskie adwokackie Izby. Jest on bardzo dobrze opracowany i może spełniać rolę wzorca. Referent zwrócił uwagę na oczywisty skutek zniesienia granic europejskich, tj. na prawo do swobodnego świadczenia usług prawniczych, a więc na prawo do swobodnego osiedlania się adwokatów za granicą, na terenie całej Europy.

Prezydent angielskiej adwokatury Goldsmith zwrócił uwagę na ogromną użyteczność INTERNET-u w uzyskiwaniu niezbędnych informacji o prawie obowiązującym w poszczególnych krajach, a co bardzo ułatwi pracę adwokatów za granicą. Prawo musi być oczywiście ujednolicone w Europie, proces ten już się tworzy poprzez prawo wspólnoty europejskiej, ale europejskie organizacje adwokackie winny zająć się kształceniem młodych adwokatów w obowiązującym już ustawodawstwie wspólnoty europejskiej.

Prezydent AIJA – Harles położył nacisk na fakt, że nowe struktury adwokackie winny służyć głównie młodym adwokatom. Powinni oni od zarania znać „nowe reguły postępowania” na gruncie europejskim tj. znać nie tylko prawo międzynarodowe czy zasady deontologiczne, ale znać następstwa umiędzynarodowienia usług prawniczych – możliwości wyboru siedziby wykonywania zawodu, możliwości zawierania

umowy o pracę z innym adwokatem, możliwości jakie daje płatna pomoc prawna itp. Kontakty osobiste i zawodowe winny przyspieszyć proces integracyjny adwokatów.

Prezydent IBA – Ross Harper – uznał za trafną myśl ożywienia współpracy młodych adwokatów, ich wymianę doświadczeń – dla nich bowiem tworzone będą struktury europejskiej organizacji. Uznał on także trafność uwagi prezydenta Goldsmitha dotyczącej możliwości wykorzystania zdobyczy INTERNET-u w pracy i integracji zawodu. Jego zdaniem nie można jednakże pomijać znaczenia prawa zwyczajowego poszczególnych krajów europejskich, bo ma ono ogromny wpływ w życiu narodów. Oczywistym jest, że najłatwiej będzie ujednoczyć prawo gospodarcze z uwagi na istniejącą już międzynarodową wymianę gospodarczą, która „przetarła” praktyki postępowania. Uważa on, że dużą rolę ma do spełnienia CCBE przy Unii Europejskiej, która już teraz winna zająć się przygotowaniem młodych adwokatów do pracy zawodowej na terenie całej Europy. W każdym razie jego zdaniem – adwokat pracujący za granicą winien być wpisany na listę adwokatów kraju, w którym wykonuje zawód i być podporządkowany regułom obowiązującym w tej izbie.

Prezydent FBE – Maurer stwierdził, że trudno już dzisiaj mówić o strukturach jednolitej europejskiej organizacji adwokackiej, skoro nie odpowiedzieliśmy sobie na pytanie – jaki ma być adwokat europejski i w ogóle jaka ma być przyszła Nowa Europa – nie składająca się z 7 czy 15 państw europejskich – ale z wszystkich krajów Europy. Wiadomo zaś, że dla tworzącej się Europy – ważniejsze są obecnie problemy gospodarcze od adwokackich. Niemniej trzeba mieć koncepcję tej europejskiej adwokackiej organizacji, a rozważając problematykę z tym związaną należy mieć na uwadze, że:

- adwokaci różnią się między sobą, nawet w obrębie tego samego kraju,
- poszczególne kraje mają odmienne obyczaje i odmienne poczucie sprawiedliwości,
- wszędzie – adwokaci chcą być niezależni i są silnie związani ze swoją izbą adwokacką,
- kontrolę zawodową i władzę dyscyplinarną muszą wprowadzić realizować lokalne izby – ale te muszą uznawać autorytet ponadnarodowościowej izby i jej dyscyplinarnych komórek.

Podsumowując swe wywody – Maurer uważa, że dzisiaj niemożliwością jest i niecelowe powoływanie do życia europejskiej organizacji adwokackiej, ale trzeba podjąć akcję przygotowawczą zmierzającą do oczywistego celu integracyjnego. Zdaniem jego, przy tych pracach warto sięgnąć do doświadczeń federacji szwajcarskiej, w której adwokaci mogą wykonywać swój zawód we wszystkich kantonach, choć

mówi się w nich różnymi językami i obowiązuje w nich odmienne prawo. Federacja Izb Europejskich, której przewodniczy podjęła prace zmierzające do ułatwienia pracy adwokatów poza granicami swego kraju...

Z dużą uwagą wysłuchano referatu Prezydenta CCBE – Mullerata. Jego zdaniem droga do celu – jest bardzo długa, może trwać 15 a nawet 30 lat. Na razie CCBE przyjęło kodeks deontologiczny obowiązujący członków pełnoprawnych i obserwatorów tej organizacji. Jeszcze w tym roku CCBE podejmie prace przygotowawcze zmierzające do pełnej integracji adwokatów krajów rozrastającej się Unii Europejskiej. Przy tych pracach – zdaniem Prezydenta Mullerata należy:

- ożywić proces harmonizacyjny prawa, prawa uwzględniającego zasady wolności i równości obywateli wobec prawa,
- mieć lepsze rozeznanie prawa europejskiego. Musi ono bowiem ogarnąć narodowe systemy prawne i być lepiej stosowane przez prawników, sędziów i być lepiej znane przez społeczeństwo,
- położyć nacisk na europejską współpracę sądowniczą i stosowanie ustaleń Konwencji Brukselskiej, poszerzonej o II Konwencję dotyczącą rodziny,
- obecny Trybunał Sprawiedliwości (Court of Justice) winien stać się Europejskim Sądem Najwyższym dla potrzeb państw członkowskich Unii,
- zintensyfikować harmonizację zawodu prawniczego. Kształcenie prawników i adwokatów ma im zapewnić wysokie kwalifikacje potrzebne w nowych warunkach pracy,
- powołanie do życia Stowarzyszenia Europejskich Wydziałów Prawa jest dobrym krokiem na tej drodze,
- zainteresować młodych adwokatów nowymi dziedzinami prawa np. ochrona środowiska, prawo finansowe, prawo łączności itp.,
- podkreślać i pogłębiać rolę zawodowych norm etycznych, które są najbardziej cennym nabytkiem naszego zawodu i wyróżniającym znamię zawodu w służbie dla klientów,
- chronić etos europejskiego adwokata, który winien być rzeczywistym współczynnikiem wymiaru sprawiedliwości. W tym celu należy wspierać profesjonalizm a zwalczać komercjalizm, co zapewnia nam zawodową niezależność,
- wspierać działania podjęte dla odbudowy systemu prawa,
- zadbać o powstanie idei solidarności izb i istnienie wzajemnego zaufania między izbami,
- zabiegać o wpływ na społeczeństwo, aby stawało się i lepsze, i bardziej uczulone na poczucie sprawiedliwości.

Dyskusję i referaty podsumował paryski dziekan Vatier. Jego uwagi można ująć w następujących punktach:

Przyszłość należy do młodych i dla nich należy podjąć prace przygotowawcze do działania w Nowej Europie.

Izby przesiąknięte są tradycją, która niewątpliwie utrudnia integrację adwokatów.

Umiędzynarodowienie obrotu gospodarczego stwarza potrzebę dokonania prawnych uregulowań ponadkrajowych.

Adwokat winien uczestniczyć w procesie tworzenia prawa, albowiem zna on życie lepiej od innych, zna ewolucję tego życia i potrzeby społeczeństwa w dziedzinie prawa.

Zasady deontologiczne muszą być ujednolicone i obowiązywać wszystkich adwokatów. Kodeks uchwalony przez CCBE w 1988 r. jest doskonałym wzorcem, powszechnie aprobowanym.

Młodych adwokatów należy przygotować do pracy w nowych warunkach, kładąc szczególny nacisk na kompetencyjność zawodową i wysoki poziom etyczny.

Niezbędna jest walka o niezależność adwokata przy wykonywaniu zawodu i należy ustalić, czy i z jakimi zawodami można łączyć wykonywanie zawodu adwokata.

Adwokat wykonując swój zawód winien podlegać władzom adwokackim kraju wykonywania zawodu i używać tytuł zawodowy ustalony przez te władze.

Powyższa, bardzo skrótowa relacja referatów wskazuje na kształtujący się dopiero pogląd o przyszłym europejskim adwokacie i przyszłej europejskiej izbie adwokackiej – mającej zintegrować środowisko adwokackie. Droga do tego celu wydaje się być rzeczywiście daleka, ale skoro nasz Kraj ma aspiracje przynależenia do Unii Europejskiej i nasze środowisko musi podjąć kroki organizacyjne, które ułatwią nam pełną przynależność do CCBE.

IV. Następnym tematem omówionym w ramach Spotkań Barcelońskich była sprawa negatywnych przejawów wpływu polityki na działalność zawodową adwokatów. Temat ten znamy z autopsji. W Barcelonie omówili go przedstawiciele Porto Rico, Turcji i Gwinei Równikowej. Okazuje się, że w tych krajach adwokaci podejmują niekiedy działalność nie mającą nic wspólnego z naszą profesją, ale przy wykorzystaniu szczególnych uprawnień, jakie w tych krajach mają adwokaci i które są swoistym immunitetem. Rady Adwokackie stoją więc niekiedy przed problemem czy można tolerować taką nieadwokacką działalność, sprzeczną z zasadami etyki i godności zawodu...

V. Relacje adwokatury barcelońskiej z miejscowymi władzami układają się wyjątkowo dobrze. Równie dobrze ułożyły się także stosunki

Izby z monarchą: w grudniu ub.r. dziekan udekorował króla Juana Carlosa oraz jego syna księcia Filipa najwyższym odznaczeniem adwokackim. Z dumą okazano nam zdjęcia z tego wydarzenia, odznaczeni przywdziali na ten moment hiszpańską togę adwokacką. Natomiast podczas uroczystości Saint Raimon de Ponyafort – przyjęcia na cześć gości zagranicznych oraz działaczy samorządu adwokackiego Barcelony, wydali premier Katalonii Jordi Pujol i alkad Barcelony Pasqual Maragall...

VI. Przy okazji bytności w Barcelonie przedstawiciel NRA przeprowadził rozmowy z przedstawicielami zaprzyjaźnionych izb na temat wzmoczenia wzajemnej współpracy i wymiany młodzieży adwokackiej. Skorzystano z okazji, aby porozmawiać z Prezydentem CCBE Ramonem Mullerat na temat aktualnego poglądu CCBE na temat przyjęcia nas do tej organizacji na statusie obserwatora. Rozmowy z dziekanem paryskim Vatiez z dziekanem brukselskim Dalem, z Prezydentem Nacz. Rady Adwokackiej Anglii i Walii Goldsmithem – napawają optymizmem, pozwalają wierzyć że współpraca z tymi izbami będzie zacieśniona. Współpraca z niemieckim Anwaltvereinem – będzie nadal kontynuowana. Inne kontakty osobiste stwarzają dobry klimat dla tworzącego się procesu integracyjnego europejskiej adwokatury i udziału w nim polskiej adwokatury.

Marian Anczyk

► W dniach 14–16 marca 1996 r. jako członek Europejskiej Komisji Praw Człowieka w Strasburgu zostałem zaproszony przez Uniwersytet Montpellier I do udziału w sesji naukowej nt. praw człowieka w ramach Pôle Universitaire Européen de Montpellier et du Languedoc-Roussillon. Dyskutowanych było pięć zagadnień: czy istnieje *ius commune* praw człowieka; pod jakimi warunkami określone prawo jest uznawane za prawo człowieka; prawo do własności intelektualnej; współczesne problemy bioetyczne; prawo do rzetelnego procesu sądowego. Na każdy z tych tematów wypowiadał się ekspert francuski i zagraniczny. W sesji, którą prowadził prof. Dominique Rousseau oprócz mnie, poza Francuzami, udział wzięli m.in.: prof. R. Caranta z Turynu, prof. Teresa Freixes z Barcelony oraz prof. Fr. Dessemontet z Lozanny.

Tematem mojego wystąpienia były najnowsze tendencje w orzecznictwie Europejskiej Komisji i Trybunału Praw Człowieka dotyczącym rzetelnego procesu sądowego w sprawach związanych z prawami

i obowiązkami cywilnymi, oraz ich znaczenie dla sytuacji prawnej we Francji.

Pobyt w Montpellier wykorzystałem również na spotkanie z adw. François Roux, który prowadzi bardzo dynamiczny Instytut Praw Człowieka Adwokatury (był naszym gościem w czerwcu 1995 r. na konferencji w Dobieszkowie k. Łodzi). Dyskutowaliśmy możliwości i formy współpracy Komisji Praw Człowieka przy NRA i Instytutu w Montpellier. Długo rozmawiałem również z tamtejszym dziekanem Izby Adwokackiej André Ferran. Tematem były nie tylko prawa człowieka (głównie problemy prawa do obrony we francuskim procesie karnym), ale także prace samorządu adwokackiego, sytuacja materialna, sprawa unifikacji adwokatów i radców prawnych (*conseiller juridique*) we Francji. Proces ten, który trwał bardzo długo i formalnie zakończył się, ciągle jeszcze jednak przysparza adwokaturze wiele trudnych problemów.

Marek Antoni Nowicki

■ Ośrodek Badawczy Adwokatury

► SKILEX 1996

W tym roku organizatorami kongresu byli Włosi. A więc piękna, nieduża miejscowość położona na wysokości 1 300 m – Piancavallo – i marcowe słońce.

Na część naukową kongresu składały się dwie grupy zagadnień: odpowiedzialność osób zarządzających trasami narciarskimi oraz uprawianie zawodu instruktora narciarskiego w krajach Wspólnoty Europejskiej. Wykładowcami byli profesorowie Uniwersytetu w Mediolanie i Państwowej Akademii Narciarskiej. Szczególnie żywą dyskusję wzbudził drugi z tematów, gdyż w krajach Wspólnoty bardzo różne są wymagania stawiane instruktorom narciarskim i różny czas szkolenia instruktorskiego. Obowiązuje przy tym dyrektywa Wspólnoty o obowiązku umożliwienia wykonywania zawodu w krajach Wspólnoty obywatelom innych państw, posiadających przygotowanie do zawodu stwierdzone ważnym dokumentem innego państwa wspólnotowego.